

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamiseksi ja 14.1.2020 annettu muutettu ehdotus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä sekä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista rahoitussäännöistä (oikeudenmukaisen siirtymän rahasto)

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vihreän siirtymän rahoitus; Kestävä Eurooppa- investointiohjelma

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamiseksi ja 14.1.2020 annettu muutettu ehdotus Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä sekä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista rahoitussäännöistä (oikeudenmukaisen siirtymän rahasto) (U 2/2020 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vihreän siirtymän rahoitus; Kestävä Eurooppa- investointiohjelma (E 62/2019 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos Kristina Sarjo, valtiovarainministeriö
- maatalousneuvos Kirsi Heinonen, maa- ja metsätalousministeriö
- yksikön päällikkö, neuvotteleva virkamies Ahti Hirvonen, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

- erityisasiantuntija Atro Andersson, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Erja Fagerlund, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Eliisa Hujala, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Tuija Talsi, ympäristöministeriö
- professori, emeritus Raimo Lovio, Aalto-yliopisto
- tutkimusprofessori Raisa Mäkipää, Luonnonvarakeskus
- Senior Director Jarmo Heinonen, Business Finland Oy
- talousjohtaja Jarmo Santala, Vapo Oy
- toimitusjohtaja Harri Laurikka, Bioenergia ry
- puheenjohtaja Jani Hautaluoma, Kaasuautoilijat ry
- varatoimitusjohtaja Simo Jaakkola, Koneyrittäjien liitto ry
- elinkeinojohtaja Marko Mäki-Hakola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- johtaja Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- metsäasioiden päällikkö Matti Mäkelä, Metsäteollisuus ry
- EU-metsäasioiden päällikkö Maija Rantamäki, Metsäteollisuus ry
- toiminnanjohtaja Tapio Tuomi, Suomen Lähienergialiitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Keski-Suomen liitto
- Etelä-Pohjanmaan liitto
- Lapin liitto
- Satakuntaliitto
- Suomen Kuntaliitto
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- WWF Suomi

Viitetiedot

Valiokunta päätti yhdistää asioiden U 2/2020 vp ja E 62/2019 vp käsittelyn.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotukset

Euroopan unionin komissio esitti 11.12.2019 Euroopan vihreän kehitysohjelman (Green Deal), jonka tavoitteena on tehdä Euroopasta ensimmäinen ilmasto neutraali alue vuoteen 2050 mennessä. Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmaa koskeva komission tiedonanto sekä komission ehdotukset oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta ja eräiden muiden rahastojen rahoitussäännöistä julkistettiin 14.1.2020. Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelma ja oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi ovat osa Euroopan vihreää kehitysohjelmaa ja ne muodostavat ohjelman investointipilarin.

Investointiohjelman tavoitteena on saada liikkeelle vähintään biljoonan eli 1 000 miljardin euron kestävä investoinnit. Keskeisinä toimenpiteinä on ohjata julkisia investointeja vihreän siirtymän rahoitukseen ja mobilisoida myös yksityisiä varoja EU:n rahoitusvälineiden, erityisesti Inves-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

tEU-ohjelman, kautta. Tarkoituksena on myös luoda sääntelykehys, joka helpottaisi ja houkuttelisi julkisia ja yksityisiä investointeja, jotta siirtymä kohti ilmastoneutraalia, vihreää, kilpailukykyistä ja osallistavaa taloutta voidaan toteuttaa.

Komissio on jo aiemmin seuraavaa rahoituskehystä koskevissa esityksissään ehdottanut, että ilmastotoimiin ja ympäristöön liittyviin menoihin käytetään 25 prosenttia tulevan rahoituskauden talousarvion koko määrästä. InvestEU:n avulla on tarkoitus aikaansaada vipuvaikutuksen kautta vuosina 2021—2030 yksityisiä ja julkisia ilmasto- ja ympäristöinvestointeja noin 279 miljardia euroa. Annettavan EU:n talousarviotakuun ansiosta EIP-ryhmä ja muut toteutuskumppanit voivat rahoittaa enemmän ja riskialttiimpia hankkeita ja saada mukaan yksityisiä sijoittajia.

Tarkasteltaessa keskimääräisiä investointitarpeita sektoreittain suurin tarve kohdistuu komission tiedonannon mukaan rakennusten kunnostamiseen. Tiedonannon mukaan merkittäviä investointeja tarvitaan myös muilla sektoreilla, erityisesti maataloudessa, jotta voitaisiin vastata laajempiin ympäristöhaasteisiin, kuten biodiversiteetin köyhtymiseen ja ympäristön pilaantumiseen, suojella luonnonpääomaa, tukea kiertotaloutta ja sinistä taloutta sekä tukea siirtymän yhteydessä inhimillistä pääomaa ja sosiaalisia investointeja.

Tiedonannossa viitataan seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevaan komission ehdotukseen, jonka mukaan eri ohjelmiin sisällytetään erityisiä toimenpiteitä, joilla vahvistetaan yhteyttä EU:n talousarvion toteuttamisen ja vihreämpää, hiiletöntä Eurooppaa koskevan tavoitteen välillä. Komission ehdotuksen mukaan yhteisen maatalouspolitiikan kokonaismäärärahoista kohdennettaisiin tulevaisuudessa 40 prosenttia ilmastoon liittyvien tavoitteiden tukemiseen. Kaikkien suorien tukien saamisen ehdoksi asetettaisiin entistä tiukemmat ympäristö- ja ilmastovaatimukset.

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismissa keskitytään alueisiin ja toimialoihin, joihin siirtymä vihreään talouteen vaikuttaa eniten, koska ne ovat riippuvaisia fossiilisista polttoaineista, kuten hiilestä, turpeesta tai öljyliuskeesta, tai kasviuonepäästövaltaisista teollisista prosesseista. Komission lainsäädäntöehdotuksilla muutettaisiin komission aiemmin antamaa ehdotusta jaetun hallinnon ohjelmien yleisasetuksesta ja perustettaisiin oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Ehdotukset muodostavat ohjelmakaudelle 2021—2027 oikeudellisen kehyksen, jonka avulla on tarkoitus antaa tukea niille alueille, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita sen vuoksi, että unioni siirtyy ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä.

Komissio ehdottaa yhteensä 7,5 miljardin euron tukea uuteen koheesiopolitiikan oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon EU:n monivuotisesta budjetista 2021—2027. Rahoitus täydentää koheesiopolitiikan muita määrärahoja. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon on siten tarkoitus osoittaa 7,5 miljardia euroa uutta EU-rahoitusta. Rahastosta voisivat saada tukea kaikki EU:n jäsenvaltiot siirtymähaasteen suuruus, yhteiskunnalliset haasteet sekä jäsenvaltioiden taloudellisen kehityksen taso huomioon ottaen. Tuki keskitettäisiin kussakin jäsenvaltiossa niihin alueisiin ja aloihin, joihin siirtymä vaikuttaa eniten, koska ne ovat riippuvaisia fossiilisista polttoaineista tai hiili-intensiivisistä prosesseista.

Komission oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskevan ehdotuksen mukaan Suomen osuus rahaston varoista olisi 164,8 miljoonaa euroa eli noin 2,2 % rahaston kokonaisvaroista koko kau-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

delle 2021—2027. Suomen osuus rahoituksesta olisi laskennallisesti noin 29,9 euroa asukasta kohden, kun esimerkiksi Ruotsin ja Viron osalta vastaavat luvut olisivat noin 6,0 ja 94,9 euroa asukasta kohti. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta suurimmat hyötyjät olisivat Puola (2 miljardia euroa), Saksa (877 miljoonaa euroa) ja Romania (757 miljoonaa euroa). Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoihin on lisättävä vähintään 1,5 kertaisesti varoja EAKR:stä ja ESR+:sta. Lisäksi rahastoon tulee osoittaa kansallista osarahoitusta koheesiopolitiikan rahastojen sääntöjen mukaisesti. Komission arvion mukaan Suomessa kokonaisrahoitus oikeudenmukaisen siirtymän rahaston puitteissa olisi 749 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus olisi siten alustavien arvioiden mukaan noin 412 miljoonaa euroa ja tarvittavan kansallisen julkisen ja yksityisen vastinrahoituksen määrä noin 337 miljoonaa euroa.

Valtioneuvoston kanta pääpiirteissään

Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi kannattaa tavoitetta siirtymisestä ilmastoneutraaliin talouteen Euroopassa vuoteen 2050 mennessä. Kyseessä on mittava haaste, mutta samalla myös mahdollisuus. Valtioneuvosto korostaa, että siirtymä ilmastoneutraaliin talouteen luo myös merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen hallitus on hallitusohjelmassaan asettanut tavoitteeksi sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväen Suomen rakentamisen. Suomi muun muassa tavoittelee hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä. Valtioneuvoston kannan mukaan komission esittämä investointiohjelma on linjassa Suomen asettamien ilmastotavoitteiden kanssa.

EU:n talusarvio sekä jäsenvaltioiden julkinen rahoitus eivät yksin riitä huomattavien investointitarpeiden rahoittamiseen. Julkisen rahoituksen rooli on vauhdittaa yksityisen rahoituksen suuntautumista vihreisiin kohteisiin. Valtioneuvoston kannan mukaan on ensiarvoisen tärkeää, että EU:ssa luodaan suotuisat puitteet ja tarkoituksenmukaiset instrumentit, joiden avulla voidaan mahdollisimman kustannustehokkaasti kannustaa yksityisiä toimijoita edistämään ja rahoittamaan kestäviä investointeja.

Valtioneuvosto pitää komission ehdotuksia oikeudenmukaisen siirtymän tukemiseksi lähtökohdaisesti kannatettavina. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että oikeudenmukaisen siirtymän rahaston avulla tuetaan EU:n siirtymää ilmastoneutraaliuteen 2050 mennessä, ja myös edesautetaan EU:n 2030 päästövähennystavoitteen kunnianhimon nostoa. Valtioneuvosto katsoo, että oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta saatavan tuen tulisi olla ehdollista sille, että tukea saava jäsenvaltio on sitoutunut toimiin 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttamiseksi. On tärkeää, että EU:n talusarviosta tuetaan oikeudenmukaista siirtymää kaikissa jäsenvaltioissa. Euroopan hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan monipuolisia alue- ja paikallistason toimia varmistamaan hallittu siirtymä, joka huomioi päästövähennystoimien sosiaaliset, taloudelliset, alueelliset, terveydelliset ja ympäristövaikutukset. Komission esittämät alueelliset siirtymäsuunnitelmat täydentävät kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia sekä edistävät kuntien ja alueiden omien hiilineutraaliussuunnitelmien valmistelua ja ilmastotoimien toimeenpanoa.

Komissio ehdottaa, että perustettavalle rahastolle osoitettavien määrärahojen lisäksi osa kuhunkin jäsenvaltioon kohdennettavaa rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta siirrettäisiin uuteen rahastoon. Valtioneuvosto tukee alustavasti tätä komission ehdo-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

tusta, sillä se voi auttaa kohdentamaan koheesiopolitiikan rahoitusta unionin keskeisten prioriteettien mukaisesti toimiin. Valtioneuvosto katsoo, että kohdentamisessa tulee huomioida eri rahoituslähteiden muodostama kokonaisuus.

Valtion talousarvion rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteiden edellyttämä valtion rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ehdotukset ovat osa laajempaa toimenpidekokonaisuutta EU:n monivuotiselle rahoituskehys- ja ohjelmakaudelle 2021—2027. Komission tiedonanto ja ehdotukset rahastoihin liittyen sekä valtioneuvoston selvitykset on annettu ennen koronakriisiä eikä niissä siten ole voitu ottaa huomioon keväällä 2020 tapahtuneita merkittäviä muutoksia taloudessa. Talouden tilanne on koronakriisistä johtuen epävarma, ja tulevaa taloutta koskevat arviot muuttuvat nyt hyvinkin lyhyessä ajassa.

Maa- ja metsätalousvaliokunta on antanut Euroopan vihreästä kehitysohjelmasta (Green Deal) lausunnon (MmVL 3/2020 vp), jossa se on korostanut kokonaisvaltaisen tarkastelun tarvetta ja katsonut, että ohjelman tavoitteet edistävät myös Suomen tavoitetta olla hiilineutraali vuonna 2035. Valiokunta katsoi, että uusien toimenpiteiden ja lainsäädännön valmistelussa tulee huomioida EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) olemassa olevat tavoitteet ja indikaattorit sekä eri alueiden olosuhteet ja tarpeet. Valiokunta on lausunnossaan lisäksi muun ohella todennut, että luonnon monimuotoisuutta suojelevien toimien valtavirtaistaminen maataloudessa onnistuu parhaiten YMP:n ja sen pohjalta hyväksyttävien jäsenmaakohtaisten ja yhteistyöllä laadittavien strategisten suunnitelmien kautta. Valiokunta korosti myös voimakkaasti, että voimassa olevan LU-LUCF-asetuksen mukaan hakattuun puuhun perustuvilla tuotteilla voidaan osaltaan korvata päästöjä aiheuttavia fossiilisia raaka-aineita ja hyödyntämällä tehokkaasti sivuvirtoja korvata fossiilisia polttoaineita ja siten vähentää päästöjä. Pitkäikäisissä puutuotteissa, kuten puurakentamisessa, hiiltä voidaan myös varastoida pitkään.

Kestävä Eurooppa -investointiohjelmaa voidaan hyödyntää suomalaisten yritysten kestäväää kehitystä tukevien ratkaisujen kehittämiseen ja niiden vientimahdollisuuksien edistämiseen. Esi-merkkeinä investoinneista, jotka edistävät vihreää siirtymää kohti kestävämpää resurssien käyttöä ja energiantuotantoa, on nostettu esiin muun muassa materiaalien kestävyys ja kierrätyksen lisääminen, fossiilisista raaka-aineista valmistettujen materiaalien, kuten muovin, korvaaminen kestävästi tuotetuilla biomateriaaleilla, puubiomassan energiakäytön optimointi, metsänhoidon ja -kasvatuksen kehittäminen sekä maatalojen sivuvirtojen hyödyntäminen biokaasun ja kierrätysravinteiden tuotannossa. Valiokunta korostaa, että biotalouspohjaiset toimialat, kuten metsäteollisuus ja maatalous, ovat merkittäviä kestäviä innovaatioita synnyttäviä toimijoita. Valiokunta on lisäksi jo aikaisemmin lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että biokaasun käyttöä tulee edistää muun muassa mahdollistamalla valtiontuki myös energiaa ulosmyyville tiloille.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelman keskeinen toimeenpanoväline on InvestEU, jonka kautta myönnettävään rahoitukseen sovelletaan kestävien investointien yhtenäistä määrittelykehikkoa eli niin sanottua kestävyystaksonomiaa. Valiokunta katsoo, että kestäväan rahoitukseen ja taksonomiaan liittyvän sääntelyn tulee olla johdonmukaista muun EU:n sääntelyn kanssa ja taksonomian tarkempien kriteerien valmistelua tulee seurata huolella. Jotta myös pk-yritykset voivat hyötyä kestävästä rahoituksesta ja investointiohjelmista, tulee yrityksille tarjota neuvontaa ja apua tukien hakemiseen.

Kestävä Eurooppa -investointiohjelma kattaa myös oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin kautta rahoituksen niiden alueiden auttamiseksi, joihin siirtymä vaikuttaa eniten. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastolle asetetut tavoitteet ovat valiokunnan näkemyksen mukaan sinänsä kannatettavia. Valtioneuvoston kirjelmässä todetaan, että Suomen laskennallinen osuus oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista on 164,8 miljoonaa euroa. Tähän on lisättävä kansallisen osarahoituksen lisäksi vähintään 1,5-kertaisesti varoja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) määrärahoista. Komission arvion mukaan Suomessa kokonaisrahoitus rahaston puitteissa olisi 749 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuus olisi noin 412 miljoonaa euroa ja tarvittavan kansallisen julkisen ja yksityisen vastinrahoituksen noin 337 miljoonaa euroa. Valiokunta pitää hyvänä, että Suomi on saamassa tukea, katsoen, että tämän tuen tulee mahdollistaa aluetalouksien uudistuminen ja työpaikkojen luominen uusille aloille.

Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto on osa EU:n rakennerahastojen kansallisen toteutuksen kokonaisuutta. Rahastoista myönnettävä tuki perustuisi alueellisiin oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmiin. Koska rahaston varojen käyttö on mahdollista vain, jos aluekehitysrahoituksesta osoitetaan jokaista JTF:n euroa kohden 1,5—3-kertainen määrä euroja, on varmistettava, että maakuntatason suunnitelmissa on varattu varat EAKR- ja ESR-ohjelmista tähän tarkoitukseen. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että suunnitelmien valmistelussa edetään nopeasti ja että alueilla on käytössään riittävät voimavarat ja ympäristöosaamista suunnitelmien tekemiseen.

Komissio on julkaissut 26.2.2020 maaraportin (SWD(2020) 525 final, Country Report Finland 2020, 26.2.2020) suosituksistaan siitä, miten Suomen tulisi kohdentaa rahaston rahoitusta. Sen mukaan energiaturpeen tuotantoon kohdistuvien muutosten tulisi olla etusijalla. Komission arvio perustuu hallitusohjelmakirjauksiin energiaturpeesta. Näistä mainitaan tavoitteet siitä, että turpeen energiakäyttö vähintään puolitetään vuoteen 2030 mennessä, että energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeeseen liittyvä tavoite vuonna 2030 toteutuu, ja tavoite siitä, ettei ainespuuta ohjaudu polttoon. Raportissa todetaan, että energiaturpeen välittömät työpaikat vuonna 2018 olivat noin 2 300 henkilötyövuotta ja välilliset 4 200 henkilötyövuotta. Komission maaraportin mukaan turvetuotantoalueet Itä- ja Pohjois-Suomessa ovat kaikkein haavoittuvaisimpia alueita muutoksessa kohti ilmastoneutraalia Suomea.

Suomessa on turvemaita 9,08 miljoonaa hehtaaria. Turvemaiden käyttö jakautuu siten, että metsätalouksikäytössä on 51,2 %, ojittamattomia alueita 32 %, suojelualueita 13,2 %, maatalouksikäytössä 2,8 % ja turvetuotannon käytössä 0,8 %. Komission maaraportin perusteella tuki kohdistettaisiin turpeen energiakäytöstä luopumiseen. Tämä olisi linjassa sen kanssa, että kansallisesti on sitouduttu turpeen energiakäytön puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä. Suomessa hiilidioksidipäästöjä syntyy kuitenkin merkittävässä määrin turvetuotannon lisäksi myös turvepeltojen vil-

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

jelystä. Turvemaiden viljelyn kehittäminen kohti vähäpäästöisempiä menetelmiä ja heikkotuotosten turvemaiden viljelystä luopuminen ja metsitys edellyttävät investointeja sekä uusia maatalouden tukia ja tukien uudelleen suuntaamista. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että turvemailta nostettua turvetta käytetään myös muuhun kuin energiatarpeisiin, kuten kuivikkeena eläinsuojissa, kasvuturpeena sekä aktiivihieksen ja kosmetiikkateollisuuden raaka-aineena. Valiokunta nostaa tässä yhteydessä esiin myös mahdollisuuden ekologisen kompensaation käyttöön ja tarpeen selvittää käytännön työkaluja kompensaation käytön edistämiseksi.

Turpeen käytön vähentämisen ja siitä luopumisen vaikutukset ulottuvat maaseudulle ja erityisesti siihen viljelijäväestöön, joka maatalouden ohella hankkii tuloja työllistymällä turvetuotannon tehtävissä, kuten turpeen nostamisessa ja kuljetuksessa. Ensisijaisesti tulee huolehtia siitä, että uusia työpaikkoja luodaan alueille, joissa niitä poistuu turvetuotannosta. Turve on lisäksi merkittävä polttoaine useissa kunnissa, ja turvetuotannon hallittu alasajo edellyttää investointeja uusien teknologioiden käyttöönottamiseksi, mihin oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta on mahdollista saada tukea. Valiokunta pitää tärkeänä, että oikeudenmukaisen rahaston perustamisesta johtuvia alueellisia vaikutuksia ja vaikutuksia maaseudun elinvoimaisuuteen arvioidaan huolellisesti muun ohella tutkimustoimintaa edistämällä.

Komission maaraportissaan esittämä raja-alue Itä- ja Pohjois-Suomesta on laaja sisältäen myös Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan sekä Etelä- ja Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnat. Energianturpeen nostoa on kuitenkin merkittävässä määrin muuallakin, kuten esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla, Satakunnassa ja Keski-Suomessa ja tietyissä Pohjanmaan kunnissa. Valiokunta katsoo, että oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta myönnettävää tukea tulee lähtökohtaisesti kohdentaa kaikille niille alueille, joissa energianturpeen tuotannon ja käytön supistumisen aiheuttamat vaikutukset ovat suuria, ja toisaalta samalla huolehtia tuen alueellisesta vaikuttavuudesta.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

Helsingissä 14.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr (osittain)
Mikko Kärnä kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Jenna Simula ps (osittain)
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Marko Asell sd (osittain)
varajäsen Janne Sankelo kok

Valiokunnan sihteerinä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Carl Selenius
valiokuntaneuvos Taina Tuire

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Nykyisen Ursula von der Leyenin komission kärkihankkeen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman, nk. European Green Dealin, tavoitteena on rakentaa Euroopasta ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Julkisen ja yksityisen sektorin investointien mobilisointi sekä 25 %:n EU-budjetista suuntaaminen ilmastotoimenpiteisiin ovat merkittävässä roolissa lainsäädännön uudistamisen rinnalla vauhdittaessa unionia kohti kunnianhimoista ilmastotavoitetta. Tammikuussa 2020 komissio julkaisi tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmasta, jonka investointipilarin osan muodostaa oikeudenmukaisen siirtymän rahasto -mekanismi. Lisäksi oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin tarkoituksena on tukea kasvihuonepäästöintenssiivisten alueiden siirtymää eroon fossiilisista polttoaineista sekä hiili-intensiivisistä prosesseista kohti ilmastoneutraaliustavoitetta.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä suhtautuu varsin kriittisesti koko esitykseen, sillä emme voi, emmekä edes halua edesauttaa Euroopan unionin liian kunnianhimoisia ilmastopoliittisia tavoitteita. Sama pätee maamme hallitukseen ja sen harjoittamaan politiikkaan sektorilla. Perustelemme näkemystämme valiokuntaryhmänä sillä, että se vaarantaa mm. turpeen tuotannon maassamme. Tämä vaikuttaa myös viljelijöiden tulotasoon, koska monet viljelijät hankkivat tuloja työllistymällä turvetuotannon eri tehtävissä, kuten turpeen nostamisessa ja kuljetuksessa. Perussuomalaiset näkevät, että turve on välttämätön energianlähteenä, eläinten kuivikkeena ja kasvuturpeena. Tulee myös muistaa, että kuiviketurpeella on merkittävä rooli broilerituotannon salmonellavapauden ylläpitämisessä. Turvetta tulee edelleen jatkojalostaa, koska sillä ei ole mitään vastaavaa kilpailijaa. Asianomainen liian tiukka linjaus voi myös jatkossa vaarantaa turvemaiden viljelyn maassamme.

Mikäli turpeen energiakäyttö loppuu merkittävästi tai jopa kokonaan, huomattavaksi haasteeksi muodostuu kotimaisen biomassan saatavuus sekä monet muutkin huoltovarmuuskysymykset. Turpeen käytön osalta on syytä ottaa huomioon myös riittävän huoltovarmuuden säilyttäminen maassamme tulevaisuudessa. Tämä pätee niin viljelyyn kuin energiankäyttöön.

Lisäksi toteamme, että asianomainen rahasto voi vaarantaa koko Euroopan unionin rahoituskehystä entisestään yhteisen maatalouden (YMP) osalta. Näin on, vaikka jotkut tahot näkevät asian toisin. On myös huomioitava, että rahasto tukee vain ja ainoastaan hiilineutraalisuuteen siirtymistä. Tällaista kehitystä me Perussuomalaiset emme voi hyväksyä. Emme varsinkaan nyt, kun emme tiedä maailmanlaajuisen koronainfektion takia Suomen tai Euroopan mahdollisuutta tai kykyä ylipäänsä rahoittaa näitä uusia mekanismeja. Siitä syystä Suomen tulisi nyt suhtautua varauksella kaikkiin uusiin rahoitusinstrumentteihin ja budjettimenoihin. Lopuksi haluamme todeta sekä valiokuntaryhmänä että puolueena sen, että linjamme mukaisesti haluamme pitää kiinni maamme teollisuuden kilpailukyvästä nyt ja aina, sillä suomalainen tehtaanpiippu on todellinen ekoteko.

Valiokunnan lausunto MmVL 8/2020 vp

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon eikä yhdy valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 14.5.2020

Ritva Elomaa ps
Mikko Lundén ps